

Estonia-journalist överklagar till Högsta Domstolen

Nyheter

Publicerad: 2023-04-26 13:48

Foto: Leif R Jansson och Stian Lysberg Solum / TT /

Filmaren och journalisten Henrik Evertsson och undervattensexperter Linus Andersson dömdes för brott mot lagen om skydd för gravfriden, efter att ha filmat Estonias vrak med en undervattensrobot.

Efter två turer i tingsrätten, som slutade med att de fälldes, överklagade de till Hovrätten som dömde dem och skärpte straffet – från 40 till 80 dagsböter. Nu står det klart att Evertsson överklagar domen till HD.

De två dokumentärskaparna åtalades för att ha kränkt gravfriden vid Estonia under filmandet av en dokumentärfilm. De befann sig på en tyskflaggad båt tillsammans med ett stort filmteam och sänkte, bland annat, ned en dykrobot i vattnet för att filma vraket under ytan under september 2019.

Frågan om svensk lag väger tyngre

Henrik Evertsson och Linus Andersson har hela tiden medgett de faktiska omständigheterna, men nekat till brott. Under huvudförhandlingen i Göteborgs tingsrätt förra året hänvisade deras advokater till att filmandet av vraket ska ses som ett journalistiskt arbete, som de fått Stora journalistpriset för och som dessutom föranlett nya dykningar vid vraket. De argumenterade för att svensk lag inte skulle vara tillämplig då de befunnit sig på en båt under tysk flagg – på internationellt vatten.

Tingsrätten ogillade åtalet

Och Göteborgs tingsrätt gick på försvarets linje, och de båda åtalade friades.

Tingsrätten menade att de två åtalade, som båda är svenska medborgare, inte kunde straffas eftersom de befann sig på en tyskflaggad båt under tysk flagg på internationellt vatten.

Rätten konstaterade dessutom att om fartyget varit svensk-flaggat, om de befunnit sig på en flotte utan nationalitetsbeteckning eller i en roddbåt på internationellt vatten när de bedrev undervattensverksamheten hade de kunnat straffas för den gärningen.

Men åklagare Helene Gestrin överklagade den friande domen till Hovrätten för västra Sverige och menade att Estonialagen var tillämplig i detta fall, oavsett om de åtalade personerna befunnit sig ombord på en svensk eller tysk båt.

Foto: Stian Lysberg Solum / NTB / TT /

Hovrätten återförvisade

Hovrätten för västra Sverige kom fram till att de dykningarna kunde prövas enligt Estonialagen, och eftersom tingsrätten inte har prövat alla de invändningar som framfördes av de tilltalade skulle målet ska prövas av tingsrätten på nytt.

Och vid den nya prövningen fälldes de två åtalade för brott mot gravfriden.

-Det finns ett starkt allmänintresse för att upprätthålla gravfriden kring M/S Estonia, som är gravplats för ett stort antal personer. Skyddet för gravfriden väger starkare än intresset till skydd för yttrande- och informationsfrihet” sa rättsens ordförande, lagmannen Göran Lundahl.

Motivet bakom gärningen hade dock betydelse för gärningens straffvärde, skrev rätten, och valet av påföljd i mildrande riktning. Påföljden bestämdes därför till 40 dagsböter vardera.

Hovrättens dom

Både åklagaren, och de dömda, överklagade domen till Hovrätten för västra Sverige.

– De båda tilltalade dömdes till 40 dagsböter. Jag hade yrkat på villkorlig dom och böter och anser att männen ska få skärpta straff, sa kammaråklagare Helene Gestrin i samband med överklagandet.

De både dömda yrkade på en frikännande dom.

För några veckor sedan konstaterade Hovrätten att männen gjort sig skyldiga till den åtalade gärningen och liksom tingsrätten funnit att gärningen inte ska vara straffri med hänsyn till principerna om yttrande- och informationsfrihet eller av annat skäl. Hovrätten har ansett att intresset av att skydda gravfriden för det stora antalet omkomna väger klart tyngre än det journalistiska intresse som männen haft.

Det journalistiska syftet har dock beaktats av Hovrätten i mildrande riktning vid påföljdsbestämningen. I likhet med tingsrätten har hovrätten ansett att männen ska dömas till dagsböter, men till ett högre antal än vad tingsrätten ansett. Antalet dagsböter har därför ändrats från 40 till 80.

Två av rättsens ledamöter är skiljaktiga i påföljdsdelen och vill fastställa det antal dagsböter som tingsrätten bestämt.

Det står det klart att åtminstone Evertsson överklagar domen, och ansöker om prövningstillstånd i Högsta Domstolen. Hans kollega har tills i morgon på sig.

”Prövningstillstånd ska i första hand meddelas eftersom domvilla har förekommit”, skriver Evertssons advokat Johan Eriksson i överklagandet.

I andra hand menar de att är ”av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar överklagandet.”

ERIC TAGESSON

eric.tagesson@dagensjuridik.se

